

NÓGRÁDI LAPOK

politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési feltételek:
 Három évre 8 ft.
 Fél évre 3 ft.
 Évesre 1 ft. 50 kr.
 Előfizetési levelet, csupán a kiadó hivatalban B.-Gyarmaton.
 A lap szerkesztéséhez a nyilvántartásba vett minden közleménynek a szerkesztőhöz küldendő.

Hirdetések díja:
 Öt soros hirdetés 5 kr.
 Helyig minden sorozatnál 20 kr.
 Nyitólégy gondoskora 20 kr.
 Hirdetéstől kezdve a kiadó. Nagyból és többetől hirdetések jutányosabb árúak.
 Hirdetési díjak, reklámok és hirdetések a kiadóhoz küldendő.

Előfizetési felhívás

A NÓGRÁDI LAPOK

október-decemberi folyamára.

Előfizetési árak:
 az október—decemberi negyedre 1 ft 50 x.
 Az előfizetési pénzek a szerkesztőhöz, vagy Kék László nyomdátlanljdonoshoz, legcélszerűbben postai utalványon, a nyomtatandó példányok iránti tájékozás a pontos szétküldés tekintetéből mielőbb küldendők. Az első félelvről is szolgálhatunk teljes számu példányokkal. —

B.-Gyarmat szept. 27

A művelt világ egyetlen államában sem idegenkednek a polgárok a közterhek viselésétől annyira, mint Magyarországon és sehol sem tartják kisebb bűnnek az állam megrövidítést, kijátszását, mint nálunk. És e felfogás annyira általános, hogy a közéletben majdnem elfogadott szabály, kivált a közvetett adózásoknál, az államot mindenütt kijátszani, ahol csak lehet.

E calamitás szülőokainak kutatása, mesze vezetne. Alig pár évtizede, hogy a közterhek alóli mentesség a nemzet virágának féltékenyen őrzött kiváltsága, a közterhek viselése pedig lealázó jele volt a szolgaságnak. Alig fogadtatott el a közteherviselés elve, alig szűnt meg a nem fizetés kiváltsága, oly idők következtek be, midőn a nem fizetés érnynnek, a közterhek pontos lerovása a nemzet ellen elkövetett bűnnek lőu bélyegezve, s az államjövödelmek megcsönkítése a hazafüti kötelmek közé tartozott.

Ha ezekhez hozzávasszuk közmondásossá vált fizetési iszonyunkat, tisztában lehetünk a fenn vázolt sajnós körülmények okai iránt.

A nagy közönség nem igen képes a finomabb distinciókra, a helyzet és körülmények változtának rögtöni felismerése s a tövékenységnek az új iránybai terelése kissé tisztultabb fogalmaknak lehet csak eredménye, s mégis ott is, hol e föltételek mind meg vannak, sokat tesz a megakadás, az egyéni érdek közvetlensége s azon körülmény, hogy mit tegnap még érnynnek tartottunk; ma sem tarthatjuk azt égbekiáltó véteknnek.

Hozzá járult még mindezekhez némely ellenzéki lapoknak a közterhek elviselhetlensége, némely indirekt adók megszüntetése s az állami jövödelmek lelkiismeretlen kezelése s több efféle vádakat és követeléseket hangoztató handabandája, — mely ugyan bajaink kívánatos hü-

feltüntetését legkevésbé sem eredményezé. — de fokozá a polgári kötelmek teljesítése iránt uralgó ferde nézeteket s terjeszté a lelkiismeretlenséget az állam irányában.

Mindezeket szemügyre véve oda kell hatnunk, hogy a közterhek teljesítését minden honpolgár elsődleges s elégedhetlen kötelmei közé sorozza, s időleges felmentést csak oly esetekben várjon, midőn a teljesítés lehetetlensége azt elkerülhetlenné teszi.

Nézetem szerint tehát felette tévednek azok, kik a fenyegető inség enyhítését, az állami, megyei és községi közterhek nagyobb mérvű elengedésével, s azok beszedésére netán szükséglenő kényszereszközöknek ez utali mellözésével hiszik ödvösen eszközölhetni.

Eltekintve attól, hogy az állam jövödelmeinek ily módoni nagymérvű csökkenése helyzetünket csak terhesebbé, közgazdasági viszonyainkat ziláltabbá tenné s megzsidbasztatná kormányunknak az inség enyhítését célzó tövékenységét, — az eddiginél is érezhetőbben megcsökentene a honpolgárokban a köteleesség érzését az állam iránti tartozások lerovása iránt, s e mellett az ohajtott célt még sem eredményezhetné, több kárt háritana az államra mint amennyi hasznót az egyesekre, és sok esetben nem azok élveznék a jótéményt, kiknek arra igazi szükségük van, de kik elég ügyesek minden ily alkalmat kizsákmányolni.

„Az legnagyobb jövövéje a népnek, ki az adót legszigorúbban exequálja,“ mondta a napokban egy, a viszonyokkal közelről ismerős, s a nép javát igazán szívén hordó, hazafi, — és e szavak igazságát be kell ismernie mindazoknak, akik tudják, hogy a népet nem az évi adózások, de a hátrálékok terhe nyomja leginkább.

Lehetnek és vannak esetek, midőn az állam és az egyes érdeke a kiméletet parancsolja, ez esetekben a fenebbiekből kiindulni nem lehet s az adóhivatalok utasítva is vannak ezek tekintetbe vételére s a kerületi tisztviselők köteleessége ily eseteknek tekintetbe vételét s méltányos kiméletet eszközölni. — de az adó elengedését és a behajtás felfüggesztését általános alkalmi amily elégtelen ép oly veszedelmes eszköznek kell tartanunk.

Mindnyájunk érdeke követeli, hogy a közjövödelmek minél pontosabban folyanak be, s a hol a szükség úgy kívánja, az inség enyhítését más, alkalmasabb eszközökkel igyekezzünk elérni, s amennyire lehetsé-

ges, ne közvetlen, de közvetett uton adjunk az éhezőknek kenyeret.

B.-Gyarmat szept. 27.

Az Ipoly utolsó számában a „Debrecen“ cikkeire emlékeztető jeremiad jelent meg, melyben a balközép jelenlegi helyzete sötét színképben van feltüntetve.

Meglepett az őszinteség, melylyel az eddig oly fennen magasztalt balközéppárt benső ziláltsága eseteleltik. „Navigálunk a fusio vagy a régi program zavaros hullámain, találgatjuk a bizonytalan kikötöt, hová a vezérek a pártgyűség megröncsölt hajóin vezérelni fognak,“ kiált fel a modern Marius.

Az egész ezikken lehetetlen észre nem venni bizonyos szélsőbali színezetet, s úgy érezzük, mintha a Papp Károly-féle aera köszöntött volna újra be az Ipolynál, midőn a nógrádmegyei ellenzék adoptált közlönye szélsőbali irányban haladott a balközép nagyobb dicsőségére.

Soha ellenzéki lap oly kiméletlenül nem ítélte el pártját, mint az Ipoly jelen cikkében. „A balközép és pártja létezik (szükségesnek találja, úgy látszik, ennek constatalását) de hogy programja van-e és milyen? ez egy értekezlet titka.“

„Uernátöny és társai fusiót akarnak csak azért, hogy a fusionált elemekből kerüljön ki egy coalitio, mely a kormányra jutást minden áron keresztülviszi. — Rohannak a hatalom messze lengő képe után és nem gondolják meg, elveikhez hűlenek lesznek. Az elvhűség most nem divat. . . A fusionálni akaró elemek azt mondják ugyan, hogy hívek maradnak elveikhez, csak valósításairól mondanak le bizonytalan időre, talán a legbizonytalanabba, az örökkévalóságig. A pártok nem szent könyvek, hogy az igazságok késő időre való átszállítása legyen hivatásuk. . . Kormányt vállalni a program valósítása nélkül annyi, mint elveiket pium desideriummá devalválni“ és így tovább, az egész cikk hemzseg badar hasonlatoktól s fontoskodó állításoktól, melyek önmagukon horlják a valótlanág ismérvét.

Olvasóink igen jól tudják, hogy mi ovakodunk oly kérdések szelgötésétől, melyeket meghányni, tisztába hozni, megfejteni a fővárosi napilapok feladata, de miután a fenebbiek megynk ellenzékének közlönyében láttak nem érdemlott napvilágot, lehetetlen volt ignorálnunk, hogy tisztán lássuk, mily hurokat pongetnek a mi jó szomszédaink.

Szükségesnek tartottuk még azért is, hogy lássuk, azon ur-színevaltozást, mely a várt és kilátásba helyezett „Pártértékezet“ után fog beállani, miután mi nem hisszük, hogy ezen pártértékezet magóvó tegye az Ipoly okoskodásait a elfogadja a pártnak ily színbeni feltüntetését, tudván azt, hogy ezen értekezleten nem azok fogják a döntő szerepet vinni, kik az Ipolyt sugalmazzák, s kiket a „Debrecen“ cikkei nem hoztak oly indoktalan extasisba, mint az Ipoly journalistáit, kik eddig jónak látták hallgatni s nem jelezni álláspontjukat, az ismert nézeteltérésekkel szemben, daczára hogy mi egy izben e részben kérdést intéztünk, amelyre szerencsénk is volt valami ibis redibis féle választ nyerni. Nem csoda tehát, hogy meglepett e határozott hang, s kivánsiak vagyunk, mi ugrasztotta ki a nyulat minden a propos nélkül a bokorból.

Nem voltunk csalódn, midőn azt hisszük, hogy azon beküldemény irány ellensúlyozására ezéelő e cikkek, mely egy idő óta a nógrádmegyei ellenzék nagy részénél tapasztalható, kik szívesen ödvözölnek minden lépést, mely a közjogi alap elleni támadás még beszüntetését ezéelőza, miután rég meggyöződtek e küzdelem meddő voltáról; s tapasztalják azon hátrányokat, melyeket ezen eredménytelen küzdelem okoz.

Belátták, hogy míg a lét kérdése nem szűnik meg napi renden lenni, nem lehet az egymáshoz közeledés oly őszinte, hogy a kívánt összműködés alapjául szolgálhasson, — nem fejlődhetik ki a társasulás azelleme, mely egyesitend minden téren a rokon elemeket, melyeket most a pártállás élessége egymástól távol tart.

Pedig mindaddig, míg az elszórt s épen nem fölös mennyiségű erőket egyesíteni nem sikerül, haladásunk nem lehet oly rohamos, hogy lépést tartson a korrall, s minden téren életet keltsünk a jelenlegi tespedés helyébe. —

Ellenzékünk vezérferfiain mindezeket nem fogják szemelől téveszteni csupán azért, hogy az Ipoly fenállása el ne vesztisse jogosultságát s továbbra is tere legyen néhány nyugtalan vérű embernek szükségtelen elemfuttatásokra.

Utóhangok.

Felkéröttünk e levél közlésére.

B.-Gyarmat szept. 25. 1873.

Szerkesztő ur! Kérek becses lapjában egy kis tért, hogy az Ipoly szíveségét megköszönhessem. —

A nevezett lap legközelebbi számban adja Csernatony Lajos urhoz intézett nyílt levelemet, és pedig Csernatony megjegyzéseivel nékül; azután csillag alatt azt állítja, hogy a levél neki be küldetett; s nem akarván — ugymond — térszike miatt saját megjegyzését tenni, e helyett utálja az olvasót a Reform szeptember 18-iki számban, P. (Pokorny Jenő) urnak az én levelemre vonatkozó, „a vidéki politika és a vidék politikusai“ című cikkére, s melyben személyem ellen igen sértő kifakadások foglaltattak. Ezen ráutalás által az Ipoly szerkesztője magává teszi P. ur pézseit s ezzel íret ki, a miért lapjában az érdekelni nyílt levél némi bázogot még is csak kipótol.

En a levelet nem küldtem be, hanem a szerkesztő urat figyelmeztetem, miszerint a kérdés korszerűségénél fogva, észszerű volna azt az Ellenőről átvenni az Ipolyba és pedig Csernatony megjegyzéseivel együtt; mert ezen részben helyes, részben pedig félvilágosító jegyzetek levelemnek kiegészítő részét képezik, melyeket a közönségnek, főleg pedig az ellenzőknek jó megolvasni, hogy az eszük tisztuljanak. A szerkesztő ur örvendői látszott a lap tölteléknek, elkerülni a kezében volt hírlapot, és kiadta, miként elmondám.

Teljesseggel nem értem magamat lekötve levelem által, s meg lehet győződve az Ipoly tapintatos szerkesztője, hogy többé cikkimmel terhére nem leszek. —

Bodnár István.

Midőn a fennbbi soroknak szíves készséggel helyt adunk, indíttatva ezerről magunkat némi megjegyzéseket tenni, miután az Ipoly magáévá tette a Reform szeptember 18-iki számban megjelent s fenebb jelzett közleményt.

Nem kívánjuk Bodnár István urnak Csernatonyhoz intézett nyílt levelet taglálni, mert tul kellene menni azon határokon, melyeken belül lapunk, programjához hiven mozgóni kíván, s miután ő magát e nyílt levélben „határozott deákpartinak“ vallá, mi ezt elégnek tartjuk tudomásul venni, s a napi lapokra bizni annak megítélését, vajjon e nyílt levél igazolja-e a jelzett álláspontot. —

A Reform azonban a helyett, hogy e szempontból kiindulva, a nyílt levelet vette volna bonyezék alá, neki ront Bodnár István ur személyének, s miután őt kitelhetőleg lerántani s nevezetessé tenni igyekszik, alkalmat vesz magának oly badar nézetek közkezdítésére, amelyeknek jogosultságát kénytelenek vagyunk megtagadni s kereken visszautasítani.

Igen természetes, hogy ez sokkal könnyebb munka volt, mint magát a nyílt levelet taglálni, s méltóbb is ezikkirő jól ismert egyéniségéhez ki annak kellő méltatásához elegendő képzettséggel sem bír.

Igen sajnáljuk, hogy pártunk egyik tekintélyes közlénye adott tört e közleménynek, mely bizonyára méltó indignatiót keltett minden vidéki olvasóban, s főleg vidékünkön csökkenté a lap tekintélyét, melyben a kérdéses cikk írója, mint irányadó „fővárosi szurnalistá“ szerepel, ki pár hó előtt hasztalanul kopogtatott e lapok szerkesztőségénél.

En ily egyéniség mer leezkét tartani s rendre utasítani a „vidéki kapacitásokat“, a kijelölni mennyire jogosult a vidék beleszólni a közügyekbe, s működni a sajtó terén.

Mi egy izben kifejezést adtunk megütkezésünknek azon igazolatlan magatartás felett, melyet újabb időben a fővárosi sajtó egy része tanúsít a vidékkel szemben, nem ismervevén kellőleg a működő faktorokat s feledve azon döntő befolyást, melyet Magyarországon a vidék a közvélemény alakulására gyakorol, szemben a fővárossal, s melyet hasztalanul akarnak ignorálni, „a fővárosi erzsébettéri kávéháznak hírlapiródmí néhány fizetője“ mint az Ellenőrököt találóan nevezi.

Nem reflectáltunk volna a Reform e handabandájára, mely bizonynyára a szerkesztő távollétében esempesztetett be, ha az Ipoly nem utal rá, s ez által magáévá nem teszi —

csupán azon indokból, hogy alkalma legyen per mops Bodnár István urat bántani, feledve, hogy maga alatt vágja a fát s önmaga szállítja le örökét működésének.

Közigazgatás.

E. hó 25 én (hispan) ur ó méltóságának elnöksége s Domosffy Otto s Nieszky Pál bizottmányi tagok közbenjöttével megtartott számokérőszéki ülésen az 1872 évi január 1-től 1873 július 1-ig terjedő ügydarabok elintézésére nézve következő eredmény tárt ki.

Sallay István fülékjárásai szb. elintézték 357 ügydarabot, igazolt hátrálék terbeli 17, igazolatlan 66.

Pethő Imre szirkjárásai szb. elintézték 341-et, igazolt hátrálék 29, igazolatlan 44. Hartrich Ferenc losonczyjárásai szb. elintézték ügydarabjai száma 35, igazolt hátrálék 17, igazolatlan 10.

Pokorny Sándor losonczyi polgármester elintézték 136 ügydarabot, igazolt hátrálék 4, igazolatlan 17.

Bakó Imre szécsényjárásai szb. elintézték 438 ügydarabot, igazolt hátrálék 6, igazolatlan 0.

Scitovazky János nógrádjárásai szb. elintézték 548 ügydarabot, igazolt hátrálék 21, igazolatlan 0.

Szerény Gábor gyarmati járás szbirája elintézték 552 ügydarabot, igazolt hátrálékja van 46, igazolatlan 27.

Pajor István tiszti ügyész elintézték 46 ügydarabot, igazolt hátrálék 1; igazolatlan 0. Majerzky Ferenc főszámvevő elintézték 94 ügydarabot, igazolatlan-hátrálék 1. Elszner Ferenc főmérnök elintézték 76 ügydarabot, igazolt hátrálék 20, igazolatlan 9.

Az igazolt hátrálékokra nézve megjegyzendő, hogy azon ügydarabok, melyek az illető tisztviselő jökönyvéből feltűnőleg elintéztettek ugyan, de az elintézésről jelentés nem tétetett, és melyek elintézésre már folyamatosan van, de közbejött akadályok miatt még teljesen be nem végezhetett; úgy az időközben, — t. i. a hátrálékok kimutatásának kiadása után, beérkezett jelentések szerint elintéztettek is az igazolt hátrálékok rovatába igttattattak.

Vegyés.

Megyénk alapsánja következő körirotot bocsátott ki:

Egyen tisztviselő részéről, a közterhek szorgalmazása tekintetében, elvéve a jelen tésben azon indokolás hozatik fel, hogy azokat a legutóbbi rossz termés miatt bezaradni lehetetlen; nehogy ezen általánosságban a helytelenül eljött nézet, veszedlyes irányba elterjedjen, és azokra nézve is, kik a zéróképesség, a közterhek pontos leróvána ellen mintegy ürügyül használtathassék, hivatalos állásomból kötelességemnek tartom e tekintetben nézeteimet tudatni:

Az állami és megyei adózárok, mint ezen intézvények létfeltételei, minden körülmények között feltétlenül teljesítendők, az államnak úgy, mint a megyének elváltat kötelezettségei vannak, melyek fedezetül csak is az évi költség-előirányzat szolgálhat, ezen intézvényeknek nem feladata tartalékalapokat gyűjteni, melyeknek a mostoha idők szükséglete fedezetbetetik, a fedezet folytonos kiapadhatatlan forrását, egyedül a polgárok küztelehorvialásában keresi és találja, kedvező úgy mint mostoha években.

Csak nem régen köztudomásáknak terjedt el, hogy az úgynevezett szegényebb sorú nép kezén sok anyagi erő, sok pénz található fel, természetes eredmény volt ez, a polgárok által, kedvezőbb években kifejtett takarékoságnak, a f. évi rossz termés csak azokra súlyosodik nyomozatásból alakban, kik a kedvező évek feleslegét jövőre nem számítva könnyelműen elköltötték, a törvényes közterheket az első könnyen elviselik, az utóbbiak könnyelműsége, az adózás elhalasztásának indokát nem szolgálhat.

Általános szabályként tehát, a közterhek feltétlenül és pontosan teljesítendők, s nem teljesítés esetében, a teljes vagyontalanság és keresetképtelenség tapintatosan megalapítandó eseteinek kivételével, kényes eszüközökkel is beszedendők lévén, mind hat járásbeli szolgabíró és losonczyi polgármester urak oda utasítottak, hogy a fenjelzett állápontra helyezkedve, kötelességük egész szorgosággal teljesítsék, úgy az államadókat, mint a megyei közmunkaváltási összegeket kimért időközönként, e rélyük egész mértékével beszorgalmazzák, ez utóbbiak tekintetében különösen, a mennyiben a második felvív járandóság beszolgáltatásának záros határideje e hó végével lejár, a községi előjárókat, úgy a folyó illeték, mint a hátrálékoknak azonnali befizetésére, kiharadhatlan kényszer alkalmasának egyenesen a bíró felelőségére való következményei terhe alatt figyelmeztessék.

Kelt B. Gyarmaton 1873 évi szeptember hó 24-én. Vörös Pál atispán.

FÜREDI NAPLOMBÓL.

Kényelem tekintetében való fogyatékaid dacára B. Fűrednek még is mindi lesz közelem, — miért? mert a vidék hajója, — a hó szépsége nagyszerű, — a víz úgy sültére mint a savanyóvíz, ivásra, hatalmas gyógyerejű, — a levegő üde, tiszta, egészséges s mindent összerve a természet e gyógyhelyet oly előnyökkel ruházta fel, mint ezek maútt honunkban talán sehol telően találhatók. — Ami a lakásokat és étkezést illeti: az első száma az ide tudó közönségnek elégtelen, az étkezés vagyis a tulajdonképi konyha nem rossz, de ez oly drága, mint hazánkban minden, csak némileg látogatott ponton és már átáljában mindenütt s a mily drágaságról a külföldi emberlő városokban és fűrdőhelyein mit sem tudnak. Hogy többet ne említsék, felhozom miképp tavai nyár derekán, a világtárlatot megtekintendő, Párisba utazván, itt akkor július első napjaiban a világ minden részéből mint egy egy nagy folyó a tengerbe ömlött az idegen, a midőn Páris lakossága naponta talán pár százezer emberrel állt fölül a brevaun, — a város legbelsejében a Tuileriák üzemelésében, a Louvreban és a Sivilitieren, s így nemcsak igen tisztességes, de a helyet tekintve első rangú étkezdékben 1 frank 26—30 centimant, tehát ami pénzünk szerint 50—60 krért lehet a kisebb adag jó etelt lehetett kapni, étlapból választva esemegével és borral vagy sörrel; Baselen, Svajcz ezen nagyszerű forgalmi pontján, hol két indóház, — a svaj-

ozí és franciaia egyesül, — s hol kivált tavai a párisi világtárlat alatt, ezer meg ezer idegen többnyire vagyonos utas adta egymának a szállodákban a kilincset, 5 franc 75 centimert vagyis ami pénzünkben 2 frt. 75 krért követelték ellátásom vala: vittek az indóháztól engem és podgyászomat gyönyörű társas bérkocsin, milyenről itthon a mi omnibusjáróinknak fogalmak sincs, a baseli legelső és legnagyobbszérű szállodáig a Hotel-Eulerig; itt a harmadik emeleten másodmagammal kaptam oly elegans és kényelmes szobát mindennel berendezve, mielőtt nálunk az első emeleten is hibában kesernek, aztán vacsoráltam table d'ôte 5 vagy 6 fogás jó ételt borral: a szobában egy társammal meghálván, másnap reggeliztem úgy a mint e vidéken szokás, t. i. nem kimérve egy finízasa kávért felspróllított rossz tejjel és egy kiaszott kifivel hanem a reggeli itt ennyiből áll, hogy hoznak nagy alpacca vagy china ezüst kannákban kávért és tejet, kozzkára vágott cukrot hozza nagy bőségben, friss süteményt és kenyereket tányerokon, aztán feladnak minden egyenes személyre két lágy tojást, végre jó svajczi sajtot és gyönyörű futtaszott mézet s mindelből vesz az ember annyit amennyit akar, tehát én is vettem a meunyt a kartam, illetőleg amennyit étvágyam megfogott; aztán szépen visszazállítottak kocsin az indóházhoz és a markát senki sem tartotta, mert az 5 frank 75 centiméből, a reggelin kívül, mely külön 1 frankba kerül, már a kiszolgálattér járó díjak és borralalók is bevalának tudva. Lindannál a

Bodentő Helvetia nevű gőzöcsök földelzetén egy bajor határsért eléggé jó és bő kávéreggeli kaptunk; Münchenben a legelőkelőbb szállodák egyikében a lovas ára 4 xr. a főzélék 10—12 kr. a becsinálté és sültfélé 14—16 kr. a legjobbféle sör vagy ittejeje pedig 4—6 ezüst xr. vala; Augsburgban hol a vonat szokás szerint megállott az indóházi állomáson szintén egy bajor hatósért (vagyis a mi 10 krosunkért) oly hat nagy „kaiseremlitt“ nyomtak a markouban egymásután hogy alig győztem zaezbel. Többet mondok: Svajcznak Schwyz nevű kantonjában s hason nevezetű helységben, melynek a felhőkkel ölekezű Mythen sziklafal tövében eltűrtő gyönyörű völgye akkor a világhírű svajci lövész ünnepély telepoll szolgált, s mely kiaszerű helység tehát ugyan akkor azon kiváltságos helyzethe jutott, hogy jó alkalma lón, ha akará, a föld gömb minden részéről oda zarándokolt lövészek zaebeit kizsákmányolhatni: szállásért, ruháimra való felhgyelésért és egy hosszú ebédért melynek annyi esemegéje vala hogy még Budára, fűrdőben ott volt családunknak is hoztam belőle többi közt igen szép aszalt szőlőt, mandolát és holmi cukor süteményeket kedveskedéstül, borral és fekete kávéval együtt a patriarchális erényű házi gazdának oly csekélységet fizetnem, hogy ezért nálunk ami sajátosság és mindig a szélsőségek érintkezései közt lebegő viszonyaink mellett a legutólsó eszardában sem kapna ebédet az ember. És vajjon mi okozza a külföld és honunk étkezései közti ezen különbséget, midőn ezek már

a boltos vagy fogadós kezébe kerültek? talán mert hazánk nem oly arányban termelő ország, mint Frank, Németben vagy a nagy részben terméketlen kis Svajcz? talán mert ezen országokban valami nagy ritkaság a pénz s így becsé is feltűnőleg magas? talán mert a mondott országokban nincs direct és indirect, fogyasztási és mindenféle adó? — talán mert, különösen Párisban és Páris kelő közepében nem magas a lakbír. Nonni, neuni! mint a gascognei mondáná; ez mind nem oka annak, hogy honunkban egy homöopathicus adagn borju sniczi egy szál uborkával 60—70 kr, tehát annyi amennyiért Párisban a legdrágább időben 5—7 tál ételt kaphatni, hanem oka valljuk meg igazán, a mi ébhetetlenségünk, már t. i. miénk a magyar fajé. Nálunk a vendéglők, fogadók sőt még a esárdák is átáljában vagy élelmes izraeliták, vagy pedig Bécsből s a monarchia mindn egyéb részeiből bevándorolt németek kezében vannak, kik mit kellene az és kelleneződek jönnek be, — hátukon házuk, kobelökben kenyérük, — a kivétel nélkül azon nemes vagygyag vannak természetesen elölve, hogy itt meggazdagodjanak.

Ami az itteni fűrdővendégek miségét és incenyűségeit illeti, ez egy jó részben mivel, derék izraelita családok által van képviselve, kik bármely fűrdőhelynek is díszelő válhatnának. Magaósalad mindi kevesebb, a birtokos nemes osztály azonban főképp Zala és a szomszéd megyékben imért erős és díszes jutalékok ad; a keresztény vallású iparos és kereskedő aránylag csekély számmal van, míg a külföldre nézve

Losonca város f. hó 17-én tartott tanács üléséről írja a L. L.

A képviselő testület szeptember 6-án tartott ülésében azon leiratot tárgyalván, mely szerint a m. kir. bönvelési miniszterium részéről meghagyatik, hogy a város a helyben székelő 26 számú cs. kir. tartalék-gyalogosereget létszámához tartozó s még el nem szállított 62 egyén részére a szükséges férőhelyek biztosításáról gondoskodjék, kimondotta, hogy megkíméli obajtván a lakosságot a magánházakhoz való állandó beszállásról, — ezen célra a kiskarsai volt kőművespülete kényszerűségből átadja; de tekintve, hogy egyéb épületekkel nem rendelkezik, s hogy Losoncon oly közelhöz magánépület nincs, mely erre felhasználható volna, minthogy a kiskarsai épületben csak 20 egyén helyezhető el, — alispán urat kérte meg, hogy tekintve miniszterium szomszéd Losonca-Tugár város közönsége állandó beszállással terhelve nyúcsen, s fekvésénél fogva a buszban egyenlőn részese, a közbetartás elvének alapján a hiányzó 42 egyénre szükséges férőhelyek iránti gondoskodásra utasítsa.

Ez ügyben alispán ur személyesen jött Losoncra; s egybőhivatván a tanácsot felhívta azt, hogy a fenebbi ügyet ismételt tanácskozás alá véve — megállapodást vele baladéktalanul közelje. Különösen figyelmébe ajánlotta a tanácsnak, hogy a fenálló gyakorlat szerint a város lévén köteles a szükséges férőhelyekről gondoskodni, ezelszörrel intézkedések mellett a város a magánházakhoz való beszállással fogna terhelgetni. — Kiemelte továbbá alispán ur, hogy ő szívesen közreműködik a város e részbeni terheinek könnyítésére iránt, de a jelen esetben állandó elhelyezésről lévén szó, hatásköre ily ügyekre ki nem terjed, s ha a város a beszállással túlterhelhetik, — ennek, illetőleg az ezután előálló költségeknek megosztása tárgyában külön eljárás szükséges; előhozta alispán ur azt is, hogyha a város a szükséges férőhelyek előállítására vagy átalakításra kölessezt szükséges, ez a megyénél szintén kieszközölhető lesz.

Alispán ur ezek után az ülést elhagyván, a tanács figyelmébe véve azon, a miniszterium által is elfogadott és gyakorlatba veit, s így érvényben levő rendelkezést, mely szerint a katona beszállás terheit az illető községek kötelesek viselni; a szükséges férőhelyekről gondoskodni; hogy a magánházakhoz való beszállás terheitől a lakosságot megmentse kimondotta, miszerint a képviselő testület jóváhagyása reményében,

ben, a még hiányzó 42 egyén számára szükséges helyiséget L. Tugárban a Deutótele házban haszonbérbe veszi. Minthogy pedig ezen helyiségek csak december hónapban vehetők használatba, — alispán urat felkéri, hogy addig ezen 42 egyének ideiglenes elszállásolását L. Tugárban eszköztesse ki.

Egyszerűsített kimondotta, hogy az így felmerült költségeknek miként leendő megosztása iránt a tárgyalások szomszéd L. Tugár város közönségével külön fognak megindítani.

A földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter azt rendeli: hogy most, midőn az aratás után a csepész minduntól folyamatosan, sőt részben befejeve is van, a különféle termények átlagtermése ismeretese s biztosan kimutatható, s miután a kormányának a legfontosabb közgazdasági érdekeibe vágó indokokból alapos, a valót teljesen kitüntető tudomásra van szükség és tekintetben, mely vidéken mily mérvű kivételi feleslegre lehet számítani, vagy esetleg, mely vidékek azok, melyekben a kedvezőtlen termés folytán feleslegre egyáltalában nem számíthatni: ezen fontos indokokból egy újabb feltételt tart a miniszter szükségesnek, melynek következő módokat közt minden baladéktalanul meg kell vizsgálni: az e célra készített rovatok között minden járás szolgabírójának egy egy kiadván, azok általuk minden község nevének beírásával a községeknek meglátogatása útján a helyszínen töltendő ki, a különféle termények átlag-termésének bejegyzésénél nemcsak a sok esetben kevesebb tájékozott előjárók, hanem a község értelmiségének egyéb tagjaitól is kérésre nyilatkozat után. A rovatlapoknak kitöltésére a szolgabírónak legfeljebb két hét adandó, mely idő alatt a járásbeli községeket meglátogatni. Ezen idő lejártára a hatóság községekhez beküldött rovatlapok egy a község által már előbb a törvényhatóság különböző vidékeiről kijelölt szakértőkből álló, s a megyei alispán elnöke alatt összehívott bizottság által felülvizsgálatnak, tényleges állapottal való lekiismeretes összehasonlítás után helybőhagyatnak, vagy a szükséghez képest kijavítottatnak.

A helyőrnagy a főispánokhoz körreádellet intézett, mely főbb pontjaiban így hangzik: Mellsóság főispán ur: A folyó évi július 29-án 2502 eln. az a kibocsátott körintézkedvényben felhívta mellsóságokat, hogy az országban uralgó cholera elfojtása és a járvány folytán felmerült inség enyhítésére mily irányban működjék —

A járvány, mely ezen felhívásom kibocsátása óta lefolyt idő alatt, vagy is augusztus hónap leginkább pusztított, most már az ország legelőbb részében szűnőfélbe van ugyan, de hogy az már az eddig halottakban mily nagyszámú áldozatokat kivált, most tülk ki azon hivatalos jelentésekből, melyek az augusztus hóról szóló a datok alapján a törvényhatóságoktól beértek. —

Fájdalommal tudatom méltóságoddal, hogy ez adatok oda mutatnak, miként a járvány áldozatok száma halottakban, az egész járvány mult és t. évi tartalma alatt a százszorot túlhaladja.

A járvány nagyrészt a szegényebb sors földművelés és napvezetés osztály közt dult kik nagyszámú népességet és árva hagyta hátra nyomorban és inségben.

Ezeket segíteni, gyamolítani minden egyes emberbaráti kötelesség.

A kormány e tekintetben kötelességeinek ismeri, maga részéről a lehető megmentés, de a kormány és a törvényhatóságok működése, hátr mennyire tevékeny legyen is, nem elegendő arra, hogy a choleraiban elhunytak hátrahagyott özvegyei és árva nyomorát kioldják enyhítésre, erre a vagyonszám egyesek és testületnek — az eddiginél nagyobb mérvű közreműködése szükséges, de leginkább szükséges, hogy ez úgy, mely különben már a törvény rendelkezésénél fogva is első sorban a községeket illeti, ezek által karoltassék fel teljes odaadással, s a bazafias, a humanizmus oly bizonyítékait, melyek igazolják, hogy a községek életképessége megfelel azon autonómiának, melyet nekik az 1871-ik évi XVIII. t. cz. adott.

A községek közül bizonyára lesznek olyanok, melyek szegénységük és egyéb csapások miatt erre képtelenek, ily viszonyok közt helyné képm. hol szükséges leendő, a községeket állami segítséssel is támogatni.

De az árva sorsának nemcsak időleges, de végleges biztosításáról s illetőleg jövőjükről is kell gondoskodni, ezt tenni, — az ügyeknek akár társadalmi, akár emberi de leginkább állami szempontból kifolyó borderejét tekintve — a nemzet kötelessége.

A nagyszámú árvaúak most nem a szülői akarat fogja kijelölni jövő foglalkozásukat, életpályájukat, hanem a körülményekhez képest jelöljék azt ki — a gyámhatósággal egyetértőleg a községek, vagy kijelölhetik ők egyesek is, kik ez árva tisztességes jövőjét megállapítani vállalkoznak. —

százaléki közül iparos, a szűkséghez képest, vajmi kevés van, oda kell hát törekedni, hogy e szegény árva nagy része jövőjét az ipar terén találja fel, értem a gazdasági és nagyobb képzettséget igénylő kézi ipart, gépezetet, stb.

Mellsóság a fenebbiekkel való társasági sikereseu közreműködést, a megyében méltóságod, állásánál fogva a megye és az ottani társadalmi életnek egyiránt élén állván: mint ilyen — legelőbb befolyással is lehet az önkormányzati tevékenységnek a tereni kifejtésére s az ügynek a községek és a megye lakosai által mielőbb buzgó előmozdítására.

Tudatom egybőhivatott méltóságoddal, hogy a vezetésre bizott törvényhatóságok egyidejűleg felhívta, hogy ez tisztviselőit a méltóságodnak e körlevélben adott utasítások mentül sikeresebb foganatosítására szempontjából hatályos és buzgó közreműködésre utasítsa;

hogy a járványban elhunyt után hátramaradt azon vagyontalan özvegyek és árvaúak, kik a megélhetésre nem bírnak elég kereset képességgel és segélyre vannak utalva, irasza össze és jegyzéküket hozzám terjeszsa fel, s hogy az esetben, ha az árvaúak tartalék tőkéje részben a szóban forgó özvegyek és árvaúak részére lenne fordítható, erre nézve határozzon és határozatát megerősítés végett mielőbb juttassa hozzám. stb.

Hirek.

E lapok szerkesztője, egyelőre eddigi lakásán, ügyvédi irodát nyitott.

Nyolzon kaszinó létesítésén fáradoznak. A mutatkozó részvét hiány engedni a cél valóslását.

A hét elején Ipolyágon tartott országos vásárra a szelroza minden irányból számtalan számmal sereglettek az iparosok, igen valószínű, hogy a hétfőn és kedden tartandó gyarmati vásár is népes leendő.

A tus nazi járásban imet három községben ütött ki a cholera, egyebütt azonban már csak szórványosan fordul elő.

Tüz. N.-Orosziban e hó 19-én esti 8 óra tájban tűz támadt; Jenköt Albert házát végkép elhamvasztotta, a sűrűn épített házak és a nagy szél daczára a tűz tovább terjedése meggátoltatott. Kiváló dicseretet érdemel Hefter Ferenc ur, aki a városi vízpaukater ügyben vezette, nemkülönben Pusacher Manó ottani kézműs főpr., aki élete veszélyeztetésével midőn a ház legjavában égett, a szobából egy beteg fűt

a hely ügylátszik terra illetve aqua ignota. De ugyan mi által is vonzatánk habár előkelő és hasznos földünkbe különösebben a magyar főrang és a külföldiek? ... S kériek midőn ez észrevétel tetzen, ne lobbant szememre hazafülséget, annál kevésbé zyanósis ezel — a főrangúakat? Ha jó víz és jó levegő meg aztán szép vidék és szivélyes fogadtatás kell, az igaz hogy fel-lelik, sőt a konyha és pinze ellen is alig lehetne alapos kifogás, de aztán a többi? A hazafülsé a mai kor tisztult fogalmát szerint nem abban áll hogy minden áron saját tőrmánkat fogyasszuk, hanem az elv, a verseny nagy elve abban nyilatkozik, hogy győzzön a mi jobb. Nem az tehát a feladat, hogy sajátunkat a verseny szabad terén habár az rossz is, pártoljuk, mert az impracticus dolog, hanem hogy iparkodjunk másoknál és másokénál jobbat előállítani. Ha ezt tesszük nem lesz szükség a hazafülségra való appellátúra sem, megjön ez magától s lakhelyi foglal köztünk; az erőltette fentartott nem is valódi hanem csak úgynevezett hazafülség pedig előbbtől kifárad és cserben hagy bennünket.

Mi, azaz én és igénytelen családunk úgy szórakoztunk hogy reggel iszunk vizet, savót, kávét, aztán sétálunk és fűrdünk, hol kádban hol a Balatonban mint az idő engedni; délben étkezünk, délután pihenünk és olvasunk, este sétálunk s vagy tombolázni megyünk, vagy nem; és végre lefekszünk. Másnap ugyanezen program, — melyből azonban én olykor mégis kirágok és elmegyek egy kis tapasztalás végett a

közel vidékre. Így a mult vasárnap az ide 2 és fél órányira cső Veszprém városába terék elrindulást. A város messziről és papiroson melyről azt eddig ösmérem, igen esinos, nem úgy közelben és a valóságban. Az egész egy gödörben fekszik, melynek közepéből ismét hegyhát emelkedik. — Ezen hegyháton, a hajdani várórosság helyén van a püspöki lak, mely távolról inposus, közvetlenségben pedig környékével együtt oly elhagyott parlag, hogy ha én püspök volnék, (amiből ugyan nincs kiáltásom, s hiszem is, hogy nem épen a püspök áron málik a dolog,) ezt csakugyan nem tűrném, hanem a várak alatti hegyoldalt skarpokká alakítanám, és fűvel fával rendezem beültetném, — azt a hegyhátat pedig mely a püspöki lak rayonjának folytatását képezi, és valami kö emlékeformához is vezet, úgy investálnám, hogy nem kerülne többé 10—20 frtnál, s mégis díszes lenne, t. i. két sorban agácáfát ültetném, a gaztöl és gyomtól megtisztítanám, és ott ahol a bérz legmeredekebb, kétféle korlátot csináltatnék. Ezel díszítés tekintetben megolvasva Veszprém egyik legszebb pontjának alapja. — A megyéhez, mely a piaclhoz tartozó magaslton fekszik s mely hátulról nagyobb építkezések folytán, szintén igen sokat mutat a völgyben állónak, homlokbejárata nál egészen kieszerült s kapuzata oly a lacsony hogy a zöld uniformisban ott őrt állott szalás legény csakójának forgója csaknem a boltozat malterját köszörülte. Megszólltam: ez-e a megyéháza? mert reménylém, hogy ez még mindig csak valami

antichambre külső portája lesz, s a derék ember teljes önzerttel felele, hogy igen is ez; min egyebárat ha jókor észreveszem, a homlokzaton lévő felirat sem hagyhat vala kétkednem, mely latin nyelven azt magyarázza a latint meg németül értő utasnak; hogy ezt a házat Veszprém megye nemesrendei önmaguknak emelék.

Befejezésül.

Midőn fűrdi naplóm, melyből az itt közölt töredékek kivéve vannak, még 1868-ból kelt, természetes hogy a jelzett hiányok és fogyatékok is csak az akkori állapotra vonatkozhatnak. Ömmel értesültem közelebb, hogy már azok nem csak nem léteznek, de Fűrdén azóta mindazon nagymérvű átálakítások életbeáztatva vannak, melyeket a kitűnő gyógyhely két vezérferfiat. t. i. Ecsy igazgató és Orzovenszky fűrdői főorvos urak bizalmas megbeszélések alkalmával szükségesek gyanánt hangsúlyozták és teljez hittel kiáltásba helyezték. Hét egész évig hevertetém naplóbéli jegyzeteimet ezen, — (már szerencsésen bekövetkezett,) — korszerű változtatások teljesülése roményében, s nem közlém (a kéziratban) ittőt talán szigorúbb igényű észrevételeimet azért is, mert mintegy halálanságnak látás előttem azon fűrdő hiányait szelöltetni a közönség előtt, mely fűrdőnek áldott vize és levegője betegre oda vitt egyetlen gyermekem egészségét, alig néhány heti ott időzés alatt, tökéletesen helyreállítá, s mely fűrdőintézet kitűnő igazgatója és orvosra szérőlni és családóm minden előkény-

szabadított ki; mi közben a reá omló tüz következtében csak ügyességének s lélekjelenlétének köszönhető, hogy esékely sérülésén s ruhája összerogadásán kívül nagyobb baja nem lett. A tűz, mint gyanítják, rossz akaratú gyújtás következménye.

Gyöngyösi Mátrai Laura asszony vendégszerelése néhány élvezetes estét szerzett a saínban látogató közönségnek, mely ugy látszik már megelégette az öthónapos időnyt. — Eddig négyszer lépett fel mind mind nagyobb közönség előtt, s reméljük, hogy a szombati előadásról, miut igen látogatottól írhatunk jövő számunkban.

Zajos tetszést vívott ki eddig minden előadásán. Igen megnyerő színpadi jelenség, kellemes hangja, elegans mozulatai, otthonossága a dicsakákon, a nemzeti színház legjobb erőire emlékeztet. Szerepeit nemcsak kifogástalanul tudja, de át is érzi, alakításai meglepően sikerültek. Csöbörökön Scribe „Fiatal keresztanya,” című 2 felvonásos vígjátékában, kiváló sikerrel adta a fiatal özvegy nem könnyű szerepét. Az előadás sikeréhez járultak még Szabó és Egry, — Hetényi nem fogta fel helyesen szerepét, s e hibát nem feledhette a jóakarató tőrekvés. —

Tollháza kizsáztatása. Hercegh Bertalan Hontmegyében nem segédszolgabírónak, de szolgabírói segédnek neveztetett ki, ekkép kívánja egy hontmegyei bizottsági

tag, mult számunkban közölt hírt kiigazítani, miután Hontmegyében nincsenek segédszolgabírák.

Október hó 29-én rendkívüli megyei közgyűlés lezart az üség ügyében.

A kolerajárvány áldozatainak száma az egész országban a hivatalos kimutatások szerint szeptember 1-jeig 104,000-et tett. E hó eleje óta a járvány országosra tetemesen sok helyen rohamosan kezd ugyan szűnni, és így remélhető, hogy a fenti roppant szám nem fog már többé jelentékenyen szaporodni, de a járvány helyét most veszélyes lázok foglalják el, melyek szintén nagy pusztításokat tesznek. Ez utóbbi oknál fogva a kormány mint halljuk azon tervet tette megfontolás tárgyává, nem lenne-e célszerű a kiküldött járványorvosokat eddigi hatáskörükben meghagyni, míg az általános egészségi viszonyokban határozott javulás nem fog bekövetkezni.

Gazdászati.

Marhavész idejéni teendők.

(Vége.)

A járvány kitérésének a körülfekvő helységekkel közlése. Mibelyt valamely ragályos járványuk a helységben létezésébe bizonyult, erről minden szomszéd helységek, azonnal hivatalosan tudósítandók, me-

lyek aztán az elsővel forgalmat telhetőleg korlátozni, s mindazon elővigyázati rendszabályokat melyek a járványbizottság által eléjök tűzteni fognak, megtartani kötelesek. Önként érteik, miszerint a járványhelyen a marha és buszszemle fölötti örködés legnagyobb szigorral teljesítendő, s uralkodó marhavésznek a helybeli mészárosok is legszigorúbban utasítandók, hogy minden vágómarha eladást, akár kifele, akár a járványhelyen történt legyen, az előjárásának azonnal följelentésnek. A fölveteli jegyzékönyvet a nyomozásra kiküldött orvos vagy állatgyógyász s a közigazgatási biztos néveléirása rokeszti be. Időszaki tudósítások Mibelyt valamely helységben az erre hivatalos orvos által az állati járvány konstatirotatott s az erről szollo fölveteli jegyzékönyv a járási szolgabírói hivatalnak benyújtott annak további folyamáról és pedig rendszeren 14 napi marhavészről és más nagyon veszélyes járványokban pedig 8 napi közönségben időszaki jelentések terjesztendők föl.

A járvány megszünt. Valamely járványt csak akkor szabad elenyésztetnek nyilvánítani, ha többé sem beteg sem gyanus darab nem marad hátra, ha valamennyi fertőzött istálló és eszközök tisztítása eszközöltetett, az istállótrágya vagy megsemmisítetett, vagyha az megengedhető beszántott s minden, a járványos baromok körül alkalmazott egyének teljes megtisztítás alá

vetettek. A járvány alatt volt helység állatának egészségi állapotáról minden esetben a marha létszám szemléje által kell meggyőződést szerezni, melynél utalán a járványtartama alatt titokban történt marhavészarállások és eladások is kifogának tűnni. De még akkor sem szabad a járványt föl-tétlenül elenyésztetnek nyilvánítani, ha ezen zárszemlést semmi további körcsöt sem találtak, ha csak a legutóbbi elhullás és felgyógyulási eset óta egy határozott időköz el nem telt, mely legalább a kezét ragályos járványuk dühögési szakával egyenlő, mert ezen időköz lefolytái a betegség új kitérésé ellen biztonságban nem lehetők. Ez ugy nevezett figyelő időszak a marhavészre nézve 21, lovak taknyosságára és férgességére nézve 10, a többi ragályos járványok tekintetében az utolsó felgyógyulási vagy elhullás-csétől számítva 10 napra szabatik. Ha a járvány valamely helységben megszüntnek nyilvánították, erről a szomszédhelységek tudósítandók, s az előbbi zárlati reudszabályok megszüntetendők. Zárjelentés. A járványuk valamely helységben megszüntével, melyet az azt vezérlő orvos vagy járvány-bizottság határozand meg a járványt vezérlt orvosok kötelesek egy lehetőleg tökéletes zárjelentést egy tudósító tábla hozzácsatolásával a járás-szolgabírói hivatalhoz beklüdeni, mely azt a megyehatóságokhoz juttatandja. K. L.

Felelős szerkesztő:

Harmos Gábor.

Hirdetések.

A kis-zellői köszénbányát haszonbérbe vevén, tisztelettel értesitem a t. cz. közönséget, hogy megrendeléseket ugy K.-Zellón, mint B.-Gyarmaton igen jutányos áron elfogadhatok s kívánatra a köszén fuvarozásait a legpontosabban teljesítendem.

Kohn Adolf.

Bérleti hirdetés.

Losoneczvárosához egy negyed óra távolságra fekvő Fabjanka pusztán fekvő 255 kaszás rét, 160 holdnyi föld hozzá tartozó lakház s gazdasági épületekkel s belsőséggel.

Ragyolecz, Sátoros, Monossza, Nagy és Kis Béna községében 220 hold föld, 55 kaszás rét, s mintegy 900 holdnyi legelő hozzá tartozó koresma, malom, s hozzá tartozó lakház, gazdasági épületek s 14 hold belsőséggel minden órában bérbe adandó.

A bérleti feltételek, s a bérlet iránt Kovács Sándor tulajdonosnál Losoneczon bővebb felvilágosítás adható.

Kovács Sándor.

Nógrád-megyei gazdasági Egyesület

TAJTHI IMRE

lakatos Mester, B.-Gyarmaton,

ajánlja a t. gazda közönségnek, a legujabb és legczélszerűbb borsajtóit, melyek a Nógrád-megyei gazdasági Egyesület által első rendű dicsérő oklevélre érdemesítették; úgyszinte szőlőtörő, szecskavágó és minden e szakmába vágó munkálatok gyors és pontos eszközzését.

első rendű oklevelet nyert.